

Nr 61.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om accis å silke; given Stockholms slott den 29 januari 1932.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att

dels antaga härvid fogade förslag till förordning om accis å silke,

dels ock bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen därjämte hemställt.

GUSTAF.

Felix Hamrin.

Förslag

till

förrordning om accis å silke.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

För silke, som inom riket tillverkas för försäljning eller vidare bearbetning, skall efter vad nedan sägs erläggas accis.

Från accisplikt undantagas dels naturligt, ofärgat råsilke, ospunna konstsilkefibrer och andra motsvarande på konstlad väg ur cellulosa framställda spånadsfibrer i mindre längder samt garn av dylika fibrer, dels ock silke, som styrkes vara avsett uteslutande för tillverkning av elektrisk ledningstråd eller av glödstrumpor och andra glödnät.

2 §.

Accisen utgår med 300 kronor efter 100 kilogram av varans nettovikt.

3 §.

Den, som ämnar inom riket tillverka accispliktigt silke, skall därom göra skriftlig anmälan till generaltullstyrelsen. Anmälningsskyldigheten skall, där tillverkning bedrivs vid tiden för denna förordnings ikraftträdande, fullgöras utan dröjsmål och i annat fall innan tillverkningen tager sin början.

4 §.

Det åligger tillverkare att, sedan anmälan blivit ingiven, inom en månad efter varje kalenderkvartals utgång till generaltullstyrelsen avlämna en på tro och heder avgiven deklARATION rörande mängden av det enligt denna förordning accispliktiga silke, som blivit under kalenderkvartalet av honom till annan levererat eller taget i bruk för vidare bearbetning. I deklARATIONEN skola, särskilt för varje dag, angivas de försålda eller i bruk tagna kvantiteterna.

Har tillverkare under kalenderkvartalet till utlandet utfört silke under enahanda tullkontroll som i 12 § tullstadgan sägs, äger han att därför göra motsvarande avdrag i deklARATION angående levererad kvantitet. Härvid skall uppgivas den gränsort, över vilken utförseln skett, dagen för utförseln samt varupartiets nettovikt.

5 §.

Tillverkares skyldighet att jämlikt 4 § avlämna deklARATION upphör, sedan skriftlig anmälan om rörelsens upphörande och dagen därför

ingivits till generaltullstyrelsen. Dock skall deklaration avlämnas för det kalenderkvartal, under vilket rörelsen upphört.

6 §.

Tillverkare skall samtidigt med avlämnandet av deklaration till generaltullstyrelsen erlægga den accis, som belöper å den i deklarationen upptagna accispliktiga kvantiteten silke.

7 §.

Accis, som i 6 § avses, skall inbetalas genom insättning å generaltullstyrelsens giroräkning i riksbanken eller å generaltullstyrelsens postgirokonto. Inbetalning må ock kunna fullgöras därmed, att den betalningsskyldige på eget ansvar med posten insänder accisbeloppet i check eller postremissväxel, ställd till generaltullstyrelsen.

Accis, som sålunda mottages av generaltullstyrelsen, skall av styrelsen levereras till statsverkets giroräkning i riksbanken i enahanda ordning som tullmedel.

8 §.

Överinseendet å kontrollen, att accisen behörigen utgöres, handhaves av generaltullstyrelsen. Den lokala kontrollen utövas av en såvitt möjligt inom den ort, där tillverkningen skall ske, bosatt kontrollant, som av generaltullstyrelsen utses, då anmälan enligt 3 § ingivits eller anledning därtill eljest föreligger. Det åligger sålunda utsedd kontrollant att under andra månaden efter varje kalenderkvartals utgång genom granskning av tillverkares bokföring eller annorledes kontrollera riktigheten av dennes under nästföregående månad avlämnade deklaration, och skall rapport över granskningen omedelbart tillställas generaltullstyrelsen. Tillverkares handelsböcker ävensom erforderliga upplysningar skola i och för granskningen tillhandahållas kontrollanten.

Kostnaden för kontrollens utövande bestrides av medel, som enligt denna förordning inflyta till statsverket.

9 §.

Försummar någon att inbetala accis, som det enligt denna förordning åligger honom att erlægga, må accisen utmätas med det belopp, vartill generaltullstyrelsen efter verkställd undersökning fastställer densamma.

10 §.

Visar uppgiftspliktig, att vara, som upptagits i deklaration, blivit före denna förordnings ikraftträdande försäld, och är den uppgiftspliktige icke på grund av förbehåll i försäljningsavtalet eller eljest berättigad att hos köparen uttaga accis, som belöper å det försälda

partiet, äger Kungl. Maj:t bestämma, att accisen skall erläggas av köpare, eller, där skäl därtill föreligger, medgiva befrielse från accisen.

Ansökan om sådan befrielse skall ingivas inom tre månader efter denna förordnings ikraftträdande.

11 §.

Näringsidkare äger att vid utförsel av här i riket framställd vara, vid vars framställning använts silke, för vilket accis enligt denna förordning skall utgå, åtnjuta restitution av erlagd accis eller, i fall accisen ännu icke erlagts, befrielse från dess gäldande. Rätt till sådan restitution eller befrielse gäller jämväl i avseende å silke, som gått förlorat vid exportvarans framställning.

I fråga om rätt till restitution av accis eller befrielse från dess gäldande skall i övrigt i tillämpliga delar gälla vad som beträffande allmän industrirestitution är stadgat i förordningen den 4 oktober 1929 (nr 307) angående tullrestitution.

12 §.

Granskning av deklARATIONER, som enligt denna förordning avgivits, må ej verkställas av annan än generaltullstyrelsen eller jämlikt 8 § utsedd kontrollant. Deklarationerna skola tillhandahållas dem, som i och för sin befattning böra därav erhålla del. I övrigt må deklARATIONER icke vara för någon tillgänglig, utan att den, som avgivit deklARATIONEN, medgivit dess offentliggörande; dock må deklARATIONER, på sätt Kungl. Maj:t förordnar, för statistisk bearbetning utlämnas till ämbetsmyndighet eller tjänsteman, åt vilken Kungl. Maj:t uppdrager utförandet av sådan bearbetning.

13 §.

Kontrollant, som i 8 § sägs, äger vid fullgörande av sitt uppdrag åtnjuta i förekommande fall resekostnads- och traktamentsersättning enligt allmänna resereglementet samt, därest han icke är anställd i tullverkets tjänst, särskilt arvode, som Kungl. Maj:t bestämmer.

14 §.

Den, som underlåter att inom föreskriven tid avlämna deklARATION, böte från och med tjugufem till och med trehundra kronor, och må generaltullstyrelsen förelägga den uppgiftspliktige lämpligt vite.

15 §.

Har någon i deklARATION mot bättre vetande lämnat oriktig uppgift, så att han därigenom undgått att betala accis eller fått erlägga för låg accis, böte högst fem gånger det belopp, som genom det oriktiga förfarandet undandragits.

Har den oriktiga uppgiften icke lämnats mot bättre vetande, men har den, som lämnat uppgiften, vid dess avgivande gjort sig skyldig till grov vårdslöshet, vare straffet böter, högst två gånger det belopp, som genom den oriktiga uppgiften undandragits.

Den, som dömes till straff enligt denna paragraf, skall jämväl förpliktas utgiva den accis, som genom det oriktiga förfarandet undandragits.

16 §.

Den, som utan att hava gjort sådan anmälan, varom i 3 § sägs, tillverkar silke, straffes med böter, ej under tio dagsböter, samt gälde accis enligt den i 2 § angivna grund för det silke, som av honom tillverkats.

17 §.

1 mom. Tjänsteman, vilken på grund av sin befattning med ärende, som i denna förordning avses, erhållit del av deklARATION eller tillverkares bokföring, må ej i vidare mån än hans tjänsteutövning fordrar yppa vare sig innehållet i sådan deklARATION eller tillverkares affärsförhållande, varom han därvid erhållit kännedom. Den häremot bryter vare underkastad ansvar såsom för tjänstefel. Gör annan än tjänsteman sig skyldig till förseelse som nu sagts, straffes med böter, ej under fem dagsböter.

2 mom. Den, som på grund av sådant förordnande om statistisk bearbetning av deklARATIONER, som i 12 § sägs, erhållit del av deklARATION, må ej utom tjänsten yppa något av deklARATIONENS innehåll. Vid överträdelse härav vare den skyldige förfallen till ansvar, som i 1 mom. stadgas.

18 §.

Åtal för förseelse mot denna förordning skall anhängiggöras vid allmän domstol.

Förseelse, som i 14, 15 eller 16 § omförmäles, åtalas av allmän åklagare.

Förseelse, varom i 17 § sägs, är icke föremål för allmänt åtal, där densamma ej av målsägande till sådant åtal angives.

19 §.

Böter och viten, som utdömas enligt denna förordning, tillfalla kronan. Saknas tillgång till deras fulla gäldande, skola de förvandlas efter allmän strafflag.

Denna förordning träder i kraft å dag, som av Kungl. Maj:t bestämmes.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 29 januari 1932.*

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena friherre RAMEL, statsråden GÄRDE, HAMRIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD LARSSON, HOLMBÄCK, JEPPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Hamrin, anför:

I den proposition med förslag om införande av tilläggstullar å vissa varor, som Kungl. Maj:t denna dag beslutat avlåta till riksdagen, föreslås, bland annat, tilläggstull å silke. Såsom i propositionen framhålles, har förutsatts, att tilläggstullen för nämnda vara skall kombineras med accis å den inhemska tillverkningen därav.

*Sakkunnig-
förslaget.*

I anledning härav har jag uppdragit åt byråchefen i generaltullstyrelsen T. Alsén att verkställa utredning angående frågan om en sådan accis. Resultatet av denna utredning föreligger i en den 27 januari 1932 dagtecknad promemoria jämte förslag i ämnet.

Då någon beredning av naturligt silke för närvarande icke förekommer inom landet, avser utredningen närmast de förhållanden, som beröra konstgjort silke (s. k. konstsilke).

*Konstsilke-
produk-
tionens ut-
veckling.*

Beträffande till en början konstsilkeproduktionens utveckling anföres i promemorian följande:

»Konstsilkeindustrien, som är av jämförelsevis ungt datum, har haft att uppvisa en enastående utveckling, särskilt under det senaste decenniet. Hela världsproduktionen, som år 1900 utgjorde omkring 1 000 ton, uppgick enligt tillgängliga uppgifter:

år 1910 till	8 000 ton,
» 1920 »	25 000 ton,
» 1928 »	172 000 ton,
» 1929 »	198 000 ton och
» 1930 »	185 000 ton.

De viktigaste produktionsländerna äro Amerikas Förenta Stater, Italien, England, Tyskland och Frankrike.

Den kvantitativa utvecklingen motsvaras av utomordentliga framsteg i kvalitativt hänseende, varigenom den nya artikeln med fördel kunnat användas såsom ersättningsprodukt såväl för naturligt silke som för bomull och, i viss mån, även för ull.

Den inhemska produktionen av konstsilke, som bedrivs vid ett enda företag, begynte år 1918 och har från en blygsam början nått en för våra

förhållanden icke obetydlig omfattning. Så kan företagets årliga kapacitet nu uppskattas till omkring 250 ton med ett värde av cirka 2 miljoner kronor. Ny byggnad, beräknad för en avsevärt ökad produktion, är under uppförande. Sedan samarbete etablerats med en av de större utländska koncernerna, står till den svenska fabriken förfogande erforderlig teknisk fackkunskap, varför det svenska fabrikketet är fullt jämförligt med det utländska.»

Till belysande av silkeinförselns omfattning samt förbrukningen inom landet av ifrågakvarande varuslag meddelas vidare:

Införsel och inhemsk förbrukning av silke.

»Samtidigt med en stegring i den inhemska produktionen har införseln av konstsilke ökat. Från att år 1913 hava utgjort icke fullt 12 ton uppgick införseln år 1930 — ehuru arbetsnedläggelse rådde inom textilindustrin under tre månader av nämnda år — till 1 110 ton och visar, av hittills tillgängliga statistiska siffror för år 1931 att döma, tecken till fortsatt stegring. I de uppgivna kvantiteterna äro ej inberäknade ospunna konstsilkefibrer i mindre längder (s. k. stapelfaser) eller därav framställt garn, ursprungligen ett såsom avfall erhållet, numera enligt särskild teknik framställt konstsilke, vilket emellertid, bland annat genom sin kortfibrighet, ej har det vanliga konstsilket glans och för närvarande i tullbeskattningsavseende icke heller är likställt med detta.

Den årliga användningen av konstsilke inom vårt land kan sålunda uppskattas till omkring 1 350 ton, varav omkring 34 ton i småförpackningar och i övrigt avsett för industriellt bruk. I jämförelse med konstsilke spelar det naturliga silket en underordnad roll. Den sammanlagda införseln av natursilke, vilket icke tillverkas inom landet, uppgick år 1930 till omkring 58 ton, varav omkring 32 ton i småförpackningar.»

I fortsättningen lämnas en kortfattad historik över utvecklingen av vår tullagstiftning i fråga om silke och därav tillverkade artiklar. Med avseende härå anföres följande:

Tullpolitiska data.

»Alltsedan en fabriksmässig inhemsk tillverkning av konstsilke uppstått, har denna artikel tulltaxerats efter de bestämmelser, som gällt för natursilke. Sålunda fanns redan i 1898 års tulltaxa intagen en anmärkning av innehåll, att vid tullbehandling av konstgjort silke eller därav helt eller delvis framställda artiklar nämnda vara skulle anses såsom silke. Före berörda tulltaxas ikraftträdande drog det färgade eller blekta silket en tull av 1 krona för kilogram, medan det råa, ofärgade silket var tullfritt. År 1899 höjdes nämnda tull till 2 kronor för kilogram, varjämte år 1911 silke i detaljhandelsförpackningar utbröts och åsattes en särskild tull av 2 kronor 50 öre.

Samtidigt med sistnämnda ändring genomfördes den nuvarande uppdelningen på natursilke och konstsilke, varvid dock de båda slagen av silke fortfarande kommo att i stort sett tulltaxeras efter samma allmänna grunder. Den för rätt, ofärgat natursilke gällande tullfriheten avsåg sålunda även oblekt och vitt konstsilke. Då det dock efter en tid visade sig alltmera vanskligt att tulltekniskt skilja det oblekta och vita konstsilket från det blekta, vidtogs år 1922 den ändringen, att de båda slagen av konstsilke sammanslogos under den för blekt konstsilke gällande tullsatsen av 2 kronor för kilogram.

De ändringar, som sedermera kommit till stånd i tullarna å konstsilke,

hänföra sig till ospunna konstsilkefibrer i mindre längder och konstsilkeavfall samt av nyssnämnda slag av fibrer spunnet garn, vilka artiklar i det föregående redan berörts. Genom beslut av 1926 års riksdag fastställdes tullen å ospunna konstsilkefibrer i mindre längder, som förut dragit en tull av 2 kronor för kilogram, till 15 öre för kilogram, vilken senare tull även åsattes konstsilkeavfall, som förut varit tullfritt. I anslutning till de sålunda vidtagna ändringarna infördes en tull av 50 öre för kilogram å garn, spunnet av förenämnda fibrer, vilket garn förut tullbehandlats såsom egentligt konstsilke med tull av 2 kronor per kilogram. Det må i detta sammanhang erinras därom, att de ospunna konstsilkefibrerna i mindre längder, för vilka tullen sålunda nedsattes från 2 kronor till 15 öre för kilogram, från att tidigare hava varit en ganska obetydlig artikel numera fått en rätt betydande användning. Under år 1930 uppgick importen av dylika fibrer till 79 638 kilogram. Samma år infördes garn av sådana fibrer till en kvantitet av 51 124 kilogram.

Den största förbrukningen av konstsilke äger rum inom vävnads- och trikåindustrierna, men även vid tillverkningen av band och snörmakrarbeten användes detta spånadsämne i ej obetydlig omfattning.

De tullsats, som äro åsatta ifrågavarande artiklar, framgå av nedanstående sammanställning, i vilken till jämförelse även angivits de tullsats, som gällde före den vid 1921 års riksdag genomförda höjningen av vissa finanstullar. Det torde böra framhållas, att vissa av de då fastställda tullsatserna blivit nedsatta genom 1926 års handelstraktat med Tyska riket.

Tulltaxe-nummer	V a r u s l a g	Nuvarande tullsats för 100 kg kronor	Tullsats för 100 kg före höjningen år 1921 kronor
477	Vävnader av konstgjort silke enbart eller i förening med högst 15 % annat spånadsämne ...	1 500	600
480	Halvsidenvävnader	1 000	300
542	Band av konstgjort silke enbart eller i förening med högst 15 % annat spånadsämne	1 500	600
544	Halvsidenband	1 000	300
546	Snören och andra snörmakrarbeten av silke ...	3 000	900
552	Strumpstolsarbeten av silke	2 000	900

Inhemsk förbrukning av silke; införsel av silkeartiklar.

I promemorian göres vidare en jämförelse mellan förhållandena före och efter 1921 års tullförhöjningar, beträffande såväl den industriella förbrukningen av silke som införseln av sådana artiklar, i vilka silke (företrädesvis konstsilke) ingår. I detta avseende anföres följande:

»Vår officiella industristatistik är visserligen icke så specialiserad, att man därav kan bedöma tillverkningens omfattning beträffande olika artiklar, som helt eller delvis framställts av konstsilke. Nedanstående sammanställning har emellertid intresse så tillvida, att den utvisar å ena sidan ökningen av konstsilkeförbrukningen inom olika grenar av den inhemska industrien och å andra sidan införselns omfattning för de artiklar, vid vilkas framställning här i landet konstsilke huvudsakligen användes.

	1920	1922	1924	1926	1928	1930
Inhemsk industriell förbrukning av silke, företrädesvis konstsilke (tulltaxenr 399)..... ton	27	54	226	574	811	1 353
Införsel av:						
vävnader av konstgjort silke enbart eller i förening med högst 15 % annat spånadsämne (nr 477) ¹ ton	—	—	—	fr. o. m. 1 aug. 8	40	100
halvsidenvävnader (nr 480) ² »	157	66	138	183	158	202
band av konstgjort silke enbart eller i förening med högst 15 % annat spånadsämne (nr 542) ¹ ton	—	—	—	fr. o. m. 1 aug. 3	10	20
halvsidenband (nr 544) ² »	23	17	20	39	23	23
snören och andra snörmakarkarbeten av silke (nr 546) ³ ton	14	8	6	6	6	6
strumpstolsarbeten av silke (nr 552) ²	90	42	32	43	69	78

Av dessa siffror framgår, att medan införseln av de helfabrikat, beträffande vilka en jämförelse mellan införselkvantiteterna åren 1920 och 1930 kan göras, stigit från 284 ton till 309 ton, den industriella förbrukningen inom landet av silke ökats från 27 ton till 1 353 ton. I sistnämnda kvantiteter ingår konstsilke med respektive 13 och 1 327 ton.»

Beträffande den ståndpunkt, riksdagen intagit till frågan om tullsatserna för artiklar av konstsilke, lämnas följande redogörelse:

Riksdagens ställning till tullsatserna för artiklar av konstsilke.

»I den skrivelse, genom vilken 1921 års riksdag meddelade sitt ovan nämnda beslut om höjning av vissa finanstullar, anförde riksdagen, i enlighet med bevillningsutskottets i ämnet avgivna betänkande, bland annat följande:

’För den händelse de av riksdagen beslutade tullförhöjningarna skulle föranleda, att fråga uppkomme om igångsättande av någon ny tillverkning inom landet, för vilken betingelse kunde anses föreligga i och med höjningen av en eller annan tullsats, har riksdagen velat uttryckligen framhålla, att avsikten med de ifrågavarande tullförhöjningarna uteslutande är att bereda förstärkning åt statskassan under en tid med sinande statsinkomster samt att en ny industrigren följaktligen icke kan påräkna, att de höga tullsatserna skola äga giltighet under längre tid än som påkallas av det skäl, som nu varit för riksdagen ensamt bestämmande.’

Redan vid 1923 års riksdag upptogs i anledning av väckt motion frågan om tull å artiklar av konstsilke till förnyad behandling. Frågan gällde då strumpstolsarbeten av konstsilke, ett varuslag som efter tullförhöjningens inträdande redan vid denna tidpunkt blivit föremål för avsevärd inhemsk tillverkning. Bevillningsutskottet, som i sitt över motionen avgivna utlåtande framhöll, att den avsevärda stegringen i tillverkningen av konstsilkeartiklar, som i motionen omnämns, utgjorde ett

¹ Rubriken infördes i tulltaxan fr. o. m. den 1 augusti 1926.

² Med hänsyn till konstsilketes allt större landvinningar på de områden, där förr det naturliga silket varit förhärskande, kan man utgå från, att införseln företrädesvis bestått av artiklar, i vilka det ingående silket utgjorts av konstsilke.

fall av sådan under skydd av en höjd finanstull uppkommen tillverkning, som riksdagen med sitt ovan återgivna uttalande avsett att förebygga, hemställde, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående de åtgärder, som borde vidtagas för att de av 1921 års riksdag beslutade tullförhöjningarna å varor av konstgjort silke icke skulle medföra andra verkningar än de av riksdagen avsedda. Enligt vad utskottet framhöll, borde utredningen i första rummet avse frågan, huruvida produkter av konstsilke och produkter av natursilke kunde på tulltekniskt tillfredsställande sätt särskiljas, i vilket fall en nedsättning av tullen å konstsilkevaror kunde vidtagas. Skulle däremot ett dylikt särskiljande visa sig icke kunna utföras på ett tillfredsställande sätt, borde undersökningen inriktas på att pröva andra medel, som till äventyrs kunde tillgodose det avsedda syftet. Även vid 1930 års riksdag förelägo motioner om nedsättning av tullen å strumpstolsarbeten av silke, vilka motioner av riksdagen, i enlighet med bevillningsutskottets under hänvisning till pågående tullutredning gjorda hemställan, avslogos.»

Tidigare utredningar.

Vidkommande de utredningar, som tidigare företagits med anledning av att de höjda tullsatserna för konstsilkeartiklar visat sig medföra andra verkningar än som åsyftats, meddelas i promemorian följande:

»I överensstämmelse med bevillningsutskottets hemställan anhöll 1923 års riksdag hos Kungl. Maj:t om utredning i ämnet, och blevo kommerskollegium och generaltullstyrelsen anmodade att verkställa nämnda utredning.

Efter att hava redogjort för möjligheterna att skilja naturligt silke från konstgjort framställde ämbetsverken i sitt den 27 februari 1924 avgivna yttrande tvenne förslag, innebärande antingen en nedsättning av tullen å strumpstolsarbeten av konstsilke eller tullförhöjning å konstsilkegarn i förening med skatt på den inhemska tillverkningen av dylikt garn, vilket sistnämnda förslag emellertid icke förordades till omedelbart genomförande.

Även vid den senast verkställda tulltaxerevisionen uppmärksammades frågan om tullbeskattningen av konstsilkeartiklar. Det uppdrag, som meddelats de tillkallade sakkunniga, innefattade också åliggande att undersöka, huruvida och i vad mån i tulltaxan vidtagna förändringar medfört ej avsedda verkningar, vilka kunde påkalla korrigeringar. Härvid hade i första rummet åsyftats en utredning, huruvida de tullförhöjningar, som år 1921 vidtagits i statsfinansiellt syfte, kommit att i avsevärd omfattning verka såsom skyddstullar, i vilket hänseende tullsatserna å vissa artiklar av konstsilke tilldragit sig särskild uppmärksamhet.

De sakkunniga anförde i sitt betänkande, att det icke kunnat undvikas, att i ett eller annat fall en uteslutande såsom finanstull avsedd tullsats med tiden fått karaktär av skyddstull. I första rummet gällde detta tullsatserna å vissa sidenvaror. Med den framskjutna ställning, som konstsilket kommit att intaga bland spånadsämnen, hade frågan angående tullen å varor av konstsilke blivit alltmera aktuell. Särskilt gällde detta strumpstolsarbeten av konstsilke men även vävnader och band, helt eller delvis bestående av detta spånadsämne. Visserligen hade tullen å trikåvaror av konstsilke genom handelstraktaten med Tyska riket nedsatts från 30 till 20 kronor för kilogram, men även sistnämnda tullsats vore obestriddligen högre, än som kunde anses motiverat uteslutande ur tull-

skyddssynpunkt. Enahanda vore förhållandet, om också i mindre påfallande grad, beträffande tullsatserna å vävnader och band, innehållande konstsilke. Då emellertid en nedskrivning av tullsatserna till en ur tullskyddssynpunkt lämpligare höjd måste grundas på en ingående undersökning av alla på frågan inverkan faktorer, vilken krävde bland annat medverkan av industriell sakkunskap, och då därtill komme att en nedsättning av tullen å konstsilkeprodukter sannolikt skulle få vittgående statsfinansiella konsekvenser, ansågo de sakkunniga sig icke böra närmare ingå på frågan.»

Resultatet av utredningen i denna första, mera historiska del sammanfattas i promemorian sålunda:

Sammanfattning.

»Av det ovan anförda torde framgå,

att, medan tullen å konstsilke tillkommit såsom en skyddstull för den inhemska tillverkningen, avsikten med den år 1921 beslutade höjningen av de för artiklar av konstsilke gällande tullsatserna uteslutande varit att tillföra statskassan ökade inkomster;

att i och med konstsilket alltmer ökade användning såsom spånadsämne uppstått tillverkning även inom vårt land av olika slags konstsilkeartiklar, varigenom vissa såsom finanstullar avsedda tullsatser kommit att verka såsom skyddstullar;

att ovannämnda, såsom finanstullar fastställda tullsatser torde få anses högre än som kan vara motiverat uteslutande ur tullskyddssynpunkt; samt

att syftet med tullsatsernas genomförande, nämligen att tillföra statskassan ökade inkomster, genom uppkomsten av tillverkning inom landet av strumpstolsarbeten, vävnader och andra helt eller delvis av konstsilke bestående artiklar i avsevärd grad förfelats.»

I promemorian beröres vidare frågan angående den omfattning, accisen lämpligen borde erhålla, I detta avseende göres följande uttalande:

Accisens omfattning.

»Under de förhållanden, som här ovan berörts, framstår vid nu rådande brist i statskassan med ökad styrka angelägenheten av att syftet med den år 1921 genomförda tullbeskattningen av konstsilkeartiklar i högre grad än hittills skett förverkligas. Detta synes lämpligen kunna ske på det sätt, att samtidigt som tullen å silke höjes, en accis till motsvarande belopp pålägges den inhemska tillverkningen av nämnda artikel. Det huvudsakliga intresset i detta avseende anknyter sig till det för vidare bearbetning (inom vävnads-, trika- m. fl. industrier) avsedda silket, men då vissa svårigheter säkerligen skulle möta vid uppdragandet av gränsen mellan detta silke och sådant, som har annan användning, samt det sistnämnda, såsom av ovan angivna uppgifter framgår, icke förbrukas i den omfattning, att en beskattning av detta silke skulle verka nämnvärt betungande, synes beskattningen böra omfatta båda slagen. Någon anledning att i fråga om tullen låta det naturliga silket intaga en mera gynnad ställning än konstsilket synes icke föreligga, och torde med hänsyn härtill en förordning angående accis å den inhemska tillverkningen även böra omfatta färgat eller på annat dylikt sätt förädlad natursilke, ehuru väl någon sådan tillverkning för närvarande icke förekommer inom landet.

Vad konstsilket beträffar kan på grund av gällande handelsavtal någon höjning av tullen icke nu ifrågakomma för ospunna konstsilkefibrer i mindre längder eller för garn framställt av dylika fibrer, ehuru väl en tullförhöjning å dessa artiklar vore väl förenlig med här förevarande syfte. Någon inhemsk tillverkning av dylika fibrer förekommer icke.»

Accisens be-
lopp.

Slutligen upptages spörsmålet angående det belopp, med vilket accisen lämpligen borde utgå. Rörande denna fråga anföres följande:

»I det ovan berörda yttrandet, i vilket kommerskollegium och generaltullstyrelsen uttalade sig angående vilka åtgärder, som borde vidtagas för att tullförhöjningarna å varor av konstgjort silke icke skulle medföra andra verkningar än de av riksdagen avsedda och vari såsom en möjlighet i sådan riktning framkastades tanken på att höja tullen å konstsilke och belägga den inhemska tillverkningen med särskild skatt, gingo ämbetsverken icke in på frågan om tullförhöjningens respektive tillverkningskattens storlek. Denna fråga ter sig helt olika, allt eftersom man — i likhet med ämbetsverken i frågans dåvarande läge — huvudsakligen betraktar en sådan beskattning såsom en utväg att bringa nettotullskyddet för tillverkningen av konstsilkeartiklar till en lämplig höjd eller åsyftar att genom en tullförhöjning å konstsilke jämte accis å den inhemska tillverkningen av nämnda varuslag tillföra statskassan ökade inkomster.

En jämförelse mellan nettotullskyddet för viktigare, av konstsilke helt eller delvis tillverkade artiklar före och efter de år 1921 genomförda tullförhöjningarna utvisar följande belopp (tullen å konstsilke, 200 kronor för 100 kilogram, är oförändrad):

Tulltaxe- nummer	V a r u s l a g	Tullsats för 100 kg		Nettotullskydd för 100 kg	
		före tull- höjningen kronor	nu kronor	före tull- höjningen kronor	nu kronor
477	Vävnader av konstgjort silke enbart eller i förening med högst 15 % annat spånadsämne	600	1 500	400	1 300
480	Halvsidenvävnader	300	1 000	200 ¹	900
542	Band av konstgjort silke enbart eller i förening med högst 15 % annat spånadsämne	600	1 500	400	1 300
544	Halvsidenband	300	1 000	200 ¹	900
546	Snörmakrarbeten av silke	900	3 000	700 ²	2 800
552	Strumpstolsarbeten av silke	900	2 000	700 ²	1 800

Att döma enbart av nettotullskyddets ökning, vilket uppgår lägst till 700 kronor för 100 kilogram räknat, skulle en relativt kraftig höjning av tullen å konstsilke och motsvarande accis vara tänkbar. Emellertid bör beloppets storlek bedömas ur flera synpunkter. Att de nuvarande tullsatserna i genomsnitt taget innebära ett högre tullskydd än som erfordras för den inhemska fabrikationen synes påtagligt. Detta framgår bland

¹ Under förutsättning att silke ingår med 50 % av vikten.

² » » » spånadsämnet utgöres uteslutande av silke.

annat därav, att vissa vävnader och strumpstolsarbeten — standardartiklar, helt av konstsilke eller i vilka konstsilke till större eller mindre del ingår — säljas till priser, vilka föga överstiga den tull, som skulle utgå för motsvarande artiklar av utländsk tillverkning. Fabrikanterna måste nämligen vid prissättningen räkna med att, om tullen utnyttjades i allt för stor utsträckning, varorna bleve osäljbara i konkurrensen med i främsta rummet utländska artiklar av andra spånadsämnen, såsom bomull, ull och, framför allt, s. k. vistragarn.

Enahanda bleve givetvis fallet, om en alltför hög tilläggstull respektive accis åsattes konstsilke och av detta skäl motsvarande prisstegring inträdde för konstsilkeartiklar.

Den officiella industristatistiken lämnar icke stöd för bedömandet av antalet arbetare, som äro sysselsatta med tillverkning av konstsilkeartiklar, men man läser härvid kunna räkna med ett fyrsiffrigt tal. Även med hänsyn till angelägenheten av att dessa personer, särskilt under nu rådande förhållanden på arbetsmarknaden, icke berövas arbetstillfällen torde vid skattebeloppets avvägning nödig försiktighet böra iakttagas.

Bedömandet av frågan, huru högt tilläggstullen respektive accisen kan sättas utan allt för stor risk i ovan berörda avseenden, är givetvis ytterst vanskligt, då konstsilket såsom halvfabrikat användes för framställning av en mångfald olika artiklar med olika förutsättningar att vid en enhetlig beskattning av halvfabrikatet göra sig gällande i marknaden. Det har emellertid vid övervägandet av olika på denna fråga inverkan faktorer förefallit, som om, ehuru väl, såsom ovan anförts, tullsatserna för konstsilkeartiklar ur tullskyddssynpunkt synas medgiva en tämligen hög skattesats å halvfabrikatet, en tilläggstull respektive accis icke lämpligen borde sättas till högre belopp än 300 kronor för 100 kilogram.

Stannar man vid detta belopp, synes ej behöva befaras någon nämnvärd vare sig av beskattningen eller av det minskade nettotullskyddet å helfabrikaten föranledd tillbakagång i den inhemska produktionen av konstsilke och därav framställda artiklar.»

I enlighet med resultatet av den verkställda utredningen har utarbetats förslag till förordning om accis å tillverkningen av silke, varvid de i förordningen den 2 juni 1922 (nr 261) om särskild skatt å automobilgummiringar givna bestämmelserna tjänat såsom mönster. Då jag kunnat ansluta mig till förslaget och detta sålunda kommer att ingå i den hemställda om framläggande av proposition till riksdagen, som jag ämnar göra, torde ej vara erforderligt att här återgiva detsamma. Rörande vissa delar av förslaget har i förenämnda promemoria anförts följande:

Förslag till
förordning.

»Vid avfattningen av första stycket i denna paragraf har hänsyn tagits därtill, att framställning av konstsilke i obetydlig skala kan äga rum vid företag, som tillverka för konstsilkeproduktion avsedd trämassa. I det fall, att en i sådant mera vetenskapligt syfte tillkommen produkt icke är föremål för försäljning eller vidare bearbetning, synes tillverkningen icke böra bliva föremål för beskattning enligt denna förordning.

1 §.

Såsom i det föregående anförts äro tullsatserna för ospunna konstsilkefibrer i mindre längder och andra dylika fibrer samt därav framställt garn bundna genom handelstraktaten med Tyskland och kunna sålunda under traktatens giltighetstid icke höjas. Med hänsyn härtill läser ock-

så den inhemska tillverkningen av dessa artiklar — i den mån sådan förekommer — böra undantagas från accis.

Utom i textilindustrien förekommer veterligen ingen annan industriell användning av silke än vid tillverkningen av elektrisk ledningstråd samt glödstrumpor och andra glödnät. Ehuru de kvantiteter, som härvid förbrukas, icke äro stora, har det icke synts lämpligt att genom ökad beskattning fördyra ett vid dessa tillverkningar använt halvfabrikat.

3 §. För närvarande finnes veterligen endast en fabrik för tillverkning av konstsilke, och på grund av de tekniska svårigheter, som äro förenade med nämnda tillverkning, torde man icke hava anledning antaga, att något större antal sådana fabriker skola uppstå inom vårt land. Den fabrication, man nu har att räkna med, är förlagd till Borås, där tullkammare finnes, vilken i och för andra tjänsteangelägenheter redan står i livlig kontakt med såväl denna fabrik som med andra, vilka i sin tillverkning använda konstsilke såsom halvfabrikat. Därest någon ny fabrik för tillverkning av konstsilke skulle uppstå, är det väl sannolikt, att även denna kommer att förläggas å en i trafikhänseende så välbelägen plats, att tullanstalt finnes å densamma. Vid sådant förhållande synes mest ändamålsenligt att kontrollen över efterlevnaden av förordningen — såsom i 8 § föreslagits — anförtros åt tullverket. Under denna förutsättning bör givetvis även anmälan om tillverkningen göras hos generaltullstyrelsen.

4 §. I 4 § av förordningen den 2 juni 1922 (nr 261) om särskild skatt å automobilgummiringar föreskrives, att i deklarationen angående levererade dylika ringar skall, särskilt för varje leverans, angivas, bland annat, vikt samt namn och fullständig postadress för den, till vilken leveransen skett. Motsvarande stadgande skulle möjligen kunna ifrågasättas även beträffande levererat silke. Då emellertid här ifrågavarande förordning skulle avse icke blott sådant silke, som användes för industriell förbrukning, utan även silke för handarbeten och annat i smärre uppläggningar förekommande silke, som försäljes från fabriken i små partier, skulle ett dylikt åläggande för silkefabrikanten innebära ett omfattande detaljarbete utan motsvarande fördel för den kontrollerande myndigheten. Där emot synes den för varje dag levererade sammanlagda kvantiteten böra uppgivas, vilken bör stämma överens med företagets bokföring och där emot svarande verifikationer, som kontrollanten har att granska. Närmare kontrollbestämmelser böra, om så erfordras, utfärdas av generaltullstyrelsen.

Jämlikt 9 § av förordningen om särskild skatt å automobilgummiringar kan sådan skatt vid utförsel efter ansökan återbekommas. Om, såsom i detta förslag ifrågasatts, kontrollen ankommer på tullverket, i vars bokföring även utförseln redovisas, synes den omgång, som är förenad med accisens återbärande, i förevarande fall kunna undvikas. Tillverkaren bör sålunda i sin deklaration angående den tillverkade kvantiteten särskilt angiva den mängd, som under tullkontroll utförts, och göra motsvarande avdrag. Generaltullstyrelsen har sedermera att även i denna del granska uppgiftens riktighet.

7 §. Den föreslagna ordningen för inbetalning av accismedel överensstämmer med förfarandet vid hittillsvarande leveranser av medel i allmänhet,

som generaltullstyrelsen har att uppbära för statsverkets räkning. Genom insättning i första hand av medlen å generaltullstyrelsens girokonto vinnes icke blott förmånen av likformig behandling av belopp, som inbetalas kontant, med check eller med postremissväxel, utan även att generaltullstyrelsen undgår att anlita den omständliga åtgärden att rekvirera belopp från statsverkets giroräkning för de restitutioner av accismedel, som enligt förevarande förordning skulle kunna ifrågakomma. Därjämte kan, om medlen, i likhet med vad eljest sker och såsom föreslagits, få passera generaltullstyrelsens egen giroräkning, allmänheten beredas möjlighet att fullgöra sin betalningsskyldighet jämväl med anlitan- de av postgiro.

Kontrollen beträffande de avgivna deklARATIONERNAS ÖVERENSSTÄMMELSE med företagens bokföring synes lämpligen böra förläggas till månaden efter den, då deklARATIONEN avgivits. Det ligger i sakens natur, att kontrollanten därvid skall hava tillgång till all den bokföring och de verifikation- er, som erfordras för kontrollens verkställande eller vilka kunna vara ägnade att underlätta densamma.

8 §.

Då den inhemska konstsilkefabriken vid tiden för ikraftträdandet av den ifrågasatta författningen angående accis å inom landet tillverkat konstsilke torde hava träffat avtal om försäljning av en stor del av års- produktionen och icke haft anledning att därvid räkna med en sådan beskattning samt sålunda ej säkerställt sig för en dylik eventualitet, skulle företaget drabbas synnerligen hårt av skyldighet att erlagga accis för vad sålunda försålts. Det synes därför icke skäligen, att fabrikanten i här ifrågavarande fall utan vidare ålägges skatteplikt.

10 §.

Frågan, huruvida skatteplikten skall överföras på köparen, torde böra bliva beroende på i de särskilda fallen sig företeende omständigheter. Det lär ingalunda vara ovanligt, att en fabrikant, som i sin till- verkning använder större mängd av visst halvfabrikat, i sina köpeavtal reserverar sig mot inträffande tullförhöjning å detsamma, och särskilt i dessa tider torde anledning till reservation i berörda avseende hava synts föreligga beträffande en sådan vara som konstsilke. En fabrikant, som säkerställt sig mot en tullförhöjning i sådan form, att den täcker även en accis, skulle, om han icke ålades skyldighet att erlagga accis för det konstsilke, han inköpt från den svenska fabriken, härav kunna bereda sig en oförtjänt vinst. I varje fall synes möjlighet böra hållas öppen att i dylika fall överföra skattskyldigheten från tillverkaren av konstsilket till köparen av varan. Det torde ligga i sakens natur, att accis ej kommer att utkrävas för vad som försålts exempelvis till detaljaffärer i mindre kvantiteter.

Denna paragraf är avfattad i anslutning till 9 § av förordningen den 2 juni 1931 (nr 138) om tillfällig skatt å bensin.

För att tillverkare av exportvara, i vilken ingår här i landet framställt silke, icke skall komma i ofördelaktigare ställning än den, som i sin fabri- kation använt sig av utländskt silke, bör restitution medgivnas av accis å silke, som använts för framställning av exportvara.

11 §.

Liknande bestämmelse var gällande på den tid, då skatt utgick för in- hemskt socker (se bland annat förordningen den 15 maj 1925, nr 117).

12 §.

Angående rätten att granska de avgivna deklARATIONERNA synas till sekretessens säkerställande vissa föreskrifter påkallade. Sådana hava ock föreslagits i huvudsaklig överensstämmelse med dem som finnas infagna i 11 § förordningen den 2 juni 1931 (nr 138) om tillfällig skatt å bensin.

*Kommerskollegium och
generaltullstyrelsen.*

Kommerskollegium och generaltullstyrelsen, vilka, efter remiss, denna dag var för sig avgivit utlåtande över det uppgjorda förslaget till förordning om accis å silke, hava förklarat, att ur synpunkten av de intressen, ämbetsverken hava att företräda, någon erinran icke vore att göra mot förslaget.

Departementschefen.

Av den lämnade redogörelsen för tillkomsten av nu gällande bestämmelser angående tullbeskattning av konstsilke och därav framställda artiklar framgår, att tullen å förstnämnda varuslag avsetts såsom skyddstull, medan däremot syftet med de vid 1921 års riksdag genomförda tullförhöjningarna å artiklar av nämnda spånadsämne uteslutande varit att under en tid av sinande statsinkomster bereda förstärkning åt statskassan. Vid tiden för genomförandet av nämnda tullförhöjningar hade användningen av konstsilke icke tillnärmelsevis samma omfattning som nu, och för vårt lands vidkommande spelade konstsilket då en mycket underordnad roll såsom halvfabrikat för vävnadsindustrien, trikåttillverkningen och andra grenar av textilindustrien. Helt annorlunda är förhållandet nu, då det silke, som årligen förbrukas av den inhemska industrien, uppgår till 1 344 ton, i vilken kvantitet konstsilke ingår med 1 318 ton.

Med anledning av de ändrade förhållanden, varigenom tullarna å konstsilkeartiklar kommit att verka såsom skyddstullar och sålunda icke tillfört statskassan den beräknade inkomstökningen, hava, såsom i det föregående berörts, inom riksdagen vid flera tillfällen påyrkats åtgärder för att det med tullförhöjningarna avsedda syftmålet skulle vinnas i större utsträckning än som blivit fallet. Någon sådan åtgärd har emellertid hittills icke vidtagits.

Såsom ett förslag i nämnda riktning kan betecknas den av kommerskollegium och generaltullstyrelsen i yttrandet den 27 februari 1924 framkastade tanken att höja tullen å konstsilke och samtidigt belägga den inhemska tillverkningen därav med en mot tullförhöjningen svarande accis. Då ämbetsverken i sitt yttrande icke förordade detta förslag till omedelbart genomförande, torde detta hava berott, bland annat, på vanskligheten att helt eller delvis på denna väg reglera tullskyddet för de tillverkningar, i vilka konstsilke ingår. Tidpunkten för ett slutligt ordnande av denna fråga lärer, särskilt med hänsyn till pågående tullutredning, icke heller för närvarande vara inne. Däremot synes, på sätt ämbetsverken föreslagit, ett steg nu kunna tagas i nyss angiven riktning. I direktiven, som meddelats de sakkunniga, vilka tillkallats för att inom finansdepartementet biträda vid utarbetandet av förslag till vissa ändringar i tullbeskattningen, avsedda att bereda statsverket ökade inkomster, har också meddelats, att i förslaget skulle upptagas förhöjd tull å silke, varvid förutsatts,

att denna skulle kombineras med accis å den inhemska tillverkningen av nämnda varuslag. Då någon beredning av naturligt silke för närvarande icke förekommer inom landet, är det konstsilketillverkningen man härvid har att räkna med.

Med hänsyn till möjligheten av att beredning av natursilke kan uppstå inom landet finnes emellertid ingen anledning att i en blivande förordning angående accis å silketillverkning göra undantag för detta slag av silke. Av vissa i utredningen omnämnda tekniska skäl synes accisen böra omfatta även sådant silke, som förekommer i mindre uppläggningar.

Någon anledning att nu rubba tullskyddet för konstsilketillverkningen föreligger icke. Tilläggstullen å det utländska konstsilket och accisen å den inhemska konstsilketillverkningen böra sålunda utgå med lika belopp. Vad beträffar tillverkningen av sådana varor, i vilka konstsilke ingår, har otvivelaktigt en stor del av den tillverkning av vävnader, strumpstolsarbeten m. fl. konsilkeartiklar, som för närvarande finnes inom landet, uppstått till följd av de år 1921 vidtagna tullförhöjningarna å dessa varuslag. Men även oavsett dessa tullförhöjningar torde smakriktningen förr eller senare även för vår industris vidkommande hava framtvingat ett användande i viss utsträckning av konstsilke, som inom de ledande länderna på textilindustriens område allt mer kommit att ersätta natursilke, bomull och ull såsom spånadsämne, särskilt i fråga om damartiklar. Givet är emellertid, att smakriktningen härvid icke är den enda faktor, man har att räkna med. Vid valet av spånadsämne måste nämligen hänsyn även tagas till priset härå, om den färdiga varan skall kunna försäljas till konkurrenskraftigt pris. Vid fastställandet av accisens respektive tilläggstullens storlek måste tillses, att man icke genom en allt för hård beskattning fördyrar konstsilket så mycket, att man förorsakar kännbara rubbningar för den inhemska produktionen. Den verkställda sakkunnigutredningen har givit vid handen, att sådana rubbningar knappast äro att befara, om man stannar vid ett belopp av 300 kronor för 100 kilogram. För egen del har jag också funnit denna skattesats lämplig.

Det förslag till förordning om accis å silke, som av den sakkunnige utarbetats, bygger i huvudsak på gällande förordning om särskild skatt å automobilgummiringar. Mot förslaget, rörande vars detaljer jag hänvisar till den i det föregående lämnade redogörelsen, har jag, såsom förut nämnts, ej funnit anledning till erinran. Förordningen torde böra träda i kraft å dag, som av Kungl. Maj:t bestämmes.

Enligt verkställda beräkningar kan accisen förväntas under nästkommande budgetår inbringa bortåt 900 000 kronor. På sätt jag förut i dag vid anmälan av proposition med förslag till förordning med tillägg till gällande tulltaxa angivit, bör detta belopp avrundas till en miljon kronor. Enligt vad jag samtidigt framhöll, bör vidare — i stället för den i statsverkspropositionen föreslagna inkomsttiteln »acciser på vissa varor» — upptagas en inkomsttitel under beteckning »accis å silke» till sistnämnda belopp.

Föredraganden uppläser därefter förslag till *förordning om accis å silke* samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels antaga nämnda förslag,

dels ock, i stället för den i statsverkspropositionen föreslagna inkomstiteln »acciser på vissa varor», i riksstaten för budgetåret 1932/1933 upptaga en inkomstitel med beteckning »accis å silke» å 1 miljon kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Hjalmar Ekengren.